

ΕΠΕΤΗΡΙΣ

Εταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν

ἔτος ΙΒ'

Ἐβραβεύθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηναίων καὶ τοῦ ἐν Παρισίοις
Συλλόγου πρὸς ἐπίσχυση τῶν Ἑλληνικῶν Σπουδῶν.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἈΘΗΝΑΙ 1936

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ Ἐταιρεία τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν παραλαβοῦσα παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου τοῦ Γένους Βασιλείου Μυστακίδου τὴν εἰς αὐτὴν δωρηθεῖσαν βιβλιοθήκην του, συμπαρέλαβε καὶ τὰ κατάλοιπα αὐτοῦ, μεταξύ τῶν ὁποίων εὐρέθησαν πολλαὶ σημειώσεις, εἰς τετράδια καὶ δελτία ἐκ χαρτονίου, περὶ τῶν ἐπισκόπων τῶν μητροπόλεων, ἀρχιεπισκοπῶν καὶ ἐπισκοπῶν τῶν Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἰδίᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ, τῶν ὁποίων τὴν προετοιμασίαν τῆς ἐκδόσεως ἀνέθηκεν τὸ Δ. Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας εἰς ἐμέ, δι' ἣν τιμὴν τὴν εὐχαριστῶ.

Τῆς ἐκδόσεως τῶν σημειώσεων τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων προτάσσω τὰς κατωτέρω εἰσαγωγικὰς γραμμάς, δι' ὧν ἐπιχειρῶ τοῦτο μὲν νὰ ἐκθέσω τὰ κατὰ τὰς σημειώσεις ταύτας καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, τοῦτο δὲ νὰ πραγματευθῶ ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς τὰ κατὰ εὐρύτεραν προσπάθειαν πρὸς σύνταξιν καταλόγων περιεχόντων τὴν διαδοχὴν τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς.

* * *

Τὸ ὕλικόν τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων τὸ ἐν τοῖς τετραδίοις καὶ δελτίοις δὲν παρουσιάζει τὴν αὐτὴν ἐπεξεργασίαν. Διὰ τὰ αὐτὰ πρόσωπα μιᾶς ἐπισκοπῆς ὑπάρχουσι δελτία καὶ τετράδια καὶ εἶναι καταφανές ἀμέσως, ὅτι τὰ τετράδια εἶναι πληρέστερα καὶ ἀκριβέστερα ἀντίγραφα τῶν δελτίων. Εἶναι ὁμως ἐξ ἴσου καταφανές, ὅτι ὁ ἀειμνήστos Μυστακίδης δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἐπεξεργασθῇ τὰ δελτία καὶ τ' ἀντιγράψῃ πλήρως, διότι οὔτε ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι καὶ μητροπολίται ἀναγράφονται εἰς τετράδια, ἀλλ' οὔτε καὶ ταῦτα εἶναι καθ' ὅλα ἔτοιμα. Τὸ ὕλικόν τὸ ὁποῖον ἔχομεν εἶναι σημειώσεις μετὰ μνημονεύσεως τῶν πηγῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐστηρίζετο ἡ ἐκθεσις. Εἰς πολλὰ δελτία μάλιστα ἀναγράφει δι' ἑαυτὸν τὴν λέξιν «ἐξέλεγξον» ἢ «ἐξήλεγξα», βεβαίως τὰς παραπομπάς.

Μεταξὺ τῶν σημειώσεων τούτων ὑπάρχουσι μεγάλα κενὰ διαστήματα διὰ προσθήκας καὶ συμπληρώσεις, εἴτε ἐκ τῶν δελτίων εἴτε ἐξ ἄλλων πηγῶν. Τὰς νέας τυχόν πληροφορίας τὰς παρεχομένας περὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου εἰς τε τὸ δελτίον καὶ τὸ τετράδιον συνήνωσα, εἰ καὶ πολλάκις παρουσιάζουσι μεταξὺ τῶν διαφωνίας, ἰδίᾳ χρονολογικάς. Οἱ ἐρευνηταί, οἵτινες θὰ ἀσχοληθῶσι μὲ συναφῆ ζητήματα ἃς ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν τοῦτο.

Πότε συνετάχθησαν αἱ σημειώσεις αὐταὶ δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ περιεχομένου τῶν σημειώσεων τούτων, διότι ἔλλείπει οἰαδήποτε χρονολογικὴ ἐν αὐταῖς σημείωσις. Συνετάχθησαν κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ δὴ μετὰ τὸ 1890 (βλ. κατωτέρω) καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος. Ἐλάχισται σημειώσεις προέρχονται ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ μακαρίτου καὶ στηρίζονται εἰς σύγχρονα περιοδικὰ ὡς π.χ. τὴν «Θεολογίαν».

Οἱ ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τοῦ Μυστακίδου μνημονεύουσιν ἐπισκόπους τῶν κυρίως Βυζαντινῶν χρόνων καὶ ἰδιαίτατα τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἐξικνουῦνται δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον μέχρι τῶν πρώτων δεκαετηρίδων τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας. Ἐλάχιστοι περιλαμβάνουν καὶ πρόσωπα ἀκμάσαντα κατὰ τὸ τέλος τοῦ 19^{ου} αἰῶνος. Τῶν σημειωμάτων τούτων προτάσσονται ἐνίοτε βραχεῖαι παρατηρήσεις περὶ τῆς ἐπισκοπικῆς ἑδρας, αἱ ὁποῖαι στηρίζονται ἐπὶ τῆς συνήθους εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους χρονολογικῆς κατατάξεως τῶν πηγῶν¹.

Ὁ ἀοιδίμος ἐρευνητὴς εἰς τὰς περὶ τῶν ἐπισκόπων σημειώσεις του ἐν τοῖς τετραδίοις ἀκολουθεῖ τὴν χρονολογικὴν σειρὰν, ἐνῶ τὰ ἀντίστοιχα δελτία εὐρέθησαν διεσπαρμένα, ἀπὸ μερικὰ μάλιστα ἐκ τούτων ἔλλειπουσιν οἰαδήποτε χρονολογικαὶ πληροφορίαι περὶ τῶν προσώπων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀναζήτησις τῶν σχετικῶν πηγῶν ἦτο ἀναγκαία. Ὅσον τοῦτο ἦτο δυνατόν ἐγένετο. Ἐπειτα οἱ κατάλογοι οὗτοι δὲν εἶναι πλήρεις ὑπάρχουσι μεγάλα χάσματα, ἐνίων δὲ ἐπισκοπῶν σημειοῦνται 2-3 ἐπίσκοποι ἢ οὐδεῖς.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω, τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ ἀειμνήστου Μυστακίδου² ὡς καὶ ἐνὸς μικροῦ φυλλαδίου³, τοῦ ὁποίου παρέχομεν κατωτέρω ἀνάλυσιν, προκύπτει ἀναμφιβόλως, ὅτι αἱ ἐκδιδόμεναι νῦν σημειώσεις ἐπισκοπικῶν καταλόγων ἀποτελοῦσι τὴν ἀρχικὴν ἐργασίαν τοῦ ἀνδρός, ὡς συμβολὴν αὐτοῦ εἰς μίαν γενικωτέραν προσπάθειαν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει «Ἐταιρείας τῶν Μεσαιωνικῶν Ἐρευνῶν».

Ἐκ τοῦ σημειωθέντος φυλλαδίου πληροφοροῦμεθα ὅτι ἡ ἐν λόγῳ Ἐταιρεία κατὰ τὸ 12^{ον} ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ἔτος (129^η συνεδρία) ἀφοῦ ἀνεγνώσθη τὸ ὑπόμνημα τοῦ ἐκ τῶν ἐταίρων αὐτῆς κ. Leval περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων «ἀπεφάσισεν ν' ἀναλάβῃ τὴν συμπλή-

¹ Πρβλ. Γερ. Ἴ. Κονιδάρη, «Τακτικά» ἐν Μεγ. Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ τόμος ΚΒ' σ. 756 καὶ 757, ὅπου καὶ ἡ λοιπὴ βιβλιογραφία. Τοῦ αὐτοῦ, Αἱ μητροπόλεις καὶ ἀρχιεπισκοπαὶ κλπ. 1934 σελ. 104.

² Σφίζεται καὶ δελτάριον τοῦ ἐν Μονάχῳ Καθηγητοῦ Βήρχνερ πρὸς τὸν Β. Μυστακίδην γραφέν τῷ 1911 καὶ περιέχον πληροφορίας πρὸς τοῦτον περὶ τοῦ Ὄσιου Θεράποντος τοῦ ἐν Σπάρτῃ, ἐορταζομένου τὴν 27^{ην} Μαΐου, ὅστις θεωρεῖται παρὰ τινῶν καὶ ἐπίσκοπος.

³ Τοῦτο ἐπιγράφεται περὶ καταρτίσεως ἐπισκοπικῶν καταλόγων (σημείωσις André Leval, ἐφόρου τοῦ Μουσείου τῆς Ἐταιρείας μετὰ ὑπομνήματος τοῦ Μ. Ἰ. Γεδεών). Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1890. Ἐκδοσις τῆς «Ἐταιρείας Μεσαιωνικῶν Ἐρευνῶν». Τὸ φυλλάδιον εἶναι δυσεῖρετον.

ρωσιν τοῦ ἔργου τοῦ Le Quien: Oriens Christianus, μετὰ βιογραφικῶν εἰδήσεων, ὥστε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς εἰδικῶς ἀσχολουμένους μὲ τὴν ἐκκλ. ἱστορίαν φιλολογίαν κλπ. Τὸ δὲ προεδρεῖον προτίθεται ν' ἀπευθύνῃ ἐγκύκλιον, δι' ἧς νὰ αἰτῆται πληροφῶριαν παρὰ πάντων, ὅσοι δύνανται νὰ παράσχωσι ταύτας». Ὁ Leval ἐξαιρῶν τὸ ἔργον τοῦ Le Quien γραφὲν κατὰ τὸ 1740 παρατηρεῖ, ὅτι εἶναι ἀνάγκη τοῦτο νὰ συμπληρωθῇ, διότι ἡ πρόοδος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ αἱ ποικίλαι ἔρευναι ἐν Ἀνατολῇ ἔφεραν εἰς φῶς πολλὰ νέα στοιχεῖα ἀφορῶντα τὴν γνῶσιν τῶν ἐπισκοπῶν καὶ ἐπισκόπων αὐτῶν. Πράγματι δὲ καὶ αὐταὶ αἱ σημειώσεις τοῦ Μυστακίδου παρέχουσι τοιοῦτον ὕλικον. Ἐκθέτων δὲ ὁ Leval τὰς δυσχερείας τοῦ ὅλου ἔργου, τὰς τε οἰκονομικὰς καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς, ἐκφράζει χαρακτηριστικῶς τὴν ἐλπίδα, ὅτι, παρὰ τὰς ἀντιζηλίας καὶ τὰς δυσχερείας, θὰ κατορθωθῇ, ὥστε νὰ συνεργασθῶσιν ἀφιλοκερδῶς οἱ δυνάμενοι ἐκ τῶν ἐπιστημόνων «ὅπως ὑπὸ μίαν διεύθυνσιν καὶ ἐπὶ σχεδίου ἀπὸ κοινοῦ προδιαγεγραμμένου ἐργασθῶσιν ὁμοῦ μετὰ τῶν ξένων διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὅλου ἔργου».

Κρίνων μετὰ ταῦτα ὁ εἰσηγητὴς τὸ ἔργον τοῦ Ἀνθίμου Ἀλεξούδη¹, τοῦ γνωστοῦ λογίου μητροπολίτου Ἀμασείας († 1909) παρατηρεῖ ὀρθῶς, ὅτι εἶναι ἔλλιπές, διότι οὔτε τὰ αὐθεντικὰ κείμενα ἠδυνήθη οὗτος νὰ ἔχῃ ἀνά χειρας, ἀλλ' οὔτε καὶ πάντα τὰ ἐκδοθέντα βοηθήματα ἠδύνατο νὰ χρησιμοποίησῃ². Πρὸς τούτοις παρέχει ὁδηγίαν πρὸς τοὺς μέλλοντας νὰ συνεργασθῶσιν ἐν τῷ ἔργῳ.

Τὸ σημείωμα προσθέτει ἐν τέλει τὰ ἑξῆς. «Πρὸς συναγωγὴν ὕλης καὶ κατάταξιν αὐτῆς καὶ πρὸς τὴν ἀπαιτουμένην μετὰ τῶν ἐν τῷ ἔξωτερικῷ λογίων ἀλληλογραφίαν ἡ Ἐταιρεία συνέστησεν ἐπιτροπὴν διαρκῆ ἐκ τῶν τακτικῶν μελῶν κ. κ. Μ. Ι. Γεδεῶν, τοῦ διδασκάλου, Α. Mordtmann, ἱατροῦ, Βασιλείου Α. Μυστακίδου, δ. φ. καὶ André Leval, οἷς ἀπευθυνθήσεται πᾶσα ἐπιστολή, περιέχουσα τὰς ἀπαιτουμένας ἐπὶ τοῦ θέματος πληροφῶριαν»³.

¹ «Χρονολογικοὶ κατάλογοι τῶν ἀπὸ Χριστοῦ ἀρχιερατευσάντων κατ' ἐπαρχίας». Οὗτοι ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ «Νεολόγῳ» τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ 1890. Ἀνεδημοσιεύθησαν ἐν μέρει καὶ συνεπληρώθησαν μέχρι τοῦ 1920 ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Γεδεῶν εἰς τὸ «Πανελλήνιον Λεύκωμα» ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως, τόμ. Γ' (Ἐκκλησία Κλήρος) Ἀθήναι 1922 σελ. 107-110 καὶ 183-185. Περιέχει τοὺς καταλόγους τῶν μητροπόλεων, Καισαρείας, Ἐφέσου, Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ (σελ. 92), Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Θεσσαλονίκης, Τορνόβου, Ἀδριανουπόλεως, Ἀμασείας, Ἰωαννίνων, Προύσης, Πελαγονίας, Νεοκαισαρείας καὶ Ἰνέου (πρὸβλ. σελ. 67), Πρεβέζης, σ. 77, Χίου ἀπὸ τοῦ 1821 σ. 80. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι χρήσιμον εἰς τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐπισκοπῶν καὶ ἐπισκόπων τῆς Ἀνατολῆς. Εἰς τοὺς φακέλλους τοῦ Μυστακίδου ἀνεῦρον ἀρκετὰ σχετικὰ ἀποκόμματα τῆς ἐφημερίδος «Νεολόγου».

² Εἰς τὰς παρατηρήσεις του ἐν γένει ἔχει κατ' ἀρχὴν δίκαιον ὁ Leval.

³ Leval, Ἐνθ. ἀν. σελ. 2 καὶ 3.

Εἰς τὴν σκέψιν τῆς ἀνακαινίσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἔργου τοῦ *Le Quien*, παρωρμήθη ἡ ἐταιρεία ἀπὸ τοῦ ἔτους 1888 ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου Γάλλου ἐκκλησιαστικοῦ ἱστορικοῦ *L. Duchesne* (†1922)¹. Ὁ *Duchesne* μάλιστα εἰς ἐπιστολὴν ταυ πρὸς τὸν συγγραφέα τοῦ φυλλαδίου, γράφει ὅτι ἤλπιζε νὰ μετὰσχῃ «ἀφοῦ τὰ κατ' αὐτὴν καταρτισθῶσιν» ὄχι μόνον αὐτὸς εἰς τὴν ἀνακαινίσιν τοῦ τριτοῦ ἔργου τοῦ *Le Quien*, ἣτις ἦτο δυσχερεστάτη καὶ εἶχε ἀνάγκην πολλῶν συνεργατῶν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ λόγιοι τῶν Παρισίων πρὸς τοὺς ὁποίους ὠμίλησεν οὗτος σχετικῶς. Συνιστᾷ δὲ ὅπως κατ' ἀρχὰς συλλέξωσι βιβλιογραφικὰς σημειώσεις, ἀναλογιζόμενοι, ὅτι σχεδὸν οὐδὲν ἠδύναντο νὰ πράξωσιν ἐν Παρισίοις περὶ τῶν ἀφορῶντων τὴν μετὰ τὸν 10^{ον} αἰῶνα περίοδον.

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἔργου ὄφειλον οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις λόγιοι, ὅσοι ἦσαν πρόθυμοι νὰ συνεργασθῶσιν εἰς αὐτὸ παρέχοντες πληροφoρίας καὶ ἐν γένει ὕλικόν περὶ τῶν ἐν τοῖς διαφόροις ἐπαρχίαις ἀρχιερευσάντων ν' ἀντιγράψωσι 1) τοὺς ἑκασταχοῦ σφισμένους μητροπολιτικούς καὶ ἐπισκοπικούς κώδικας 2) ἔγγραφα ἰδιωτικά, προικοσύμφωνα, συμβόλαια, διαθήκας κλπ. 3) εἰδήσεις χρονολογικὰς ἐπὶ τῶν πινακιδίων ἐντύπων ἢ χειρογράφων βιβλίων σχετιζόμενας πρὸς ἀρχιερεῖς ὡς καὶ συλλέξωσιν τὰς σχετικὰς προφορικὰς πληροφoρίας 4) τὰ ἐπιτύμβια ἐπὶ τάφων ἀρχιερατικῶν 5) ἐπιγραφὰς ἐπὶ ναῶν, εἰκόνων, θρόνων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, κρηνῶν, ὑδραγωγείων κλπ. 6) ἐκτυπώματα σφραγίδων μετ' ἀκριβεστάτης ἀντιγραφῆς τοῦ ἐπ' αὐτῶν ἔτους». Τὸ ἔργον τοῦτο θ' ἀφεώρα κατ' ἀρχὴν τὴν ἀνακαινίσιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ τμήματος τοῦ ἔργου τοῦ *Le Quien* τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς διοικήσεις μόνον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Μετὰ ταῦτα προστίθεται τὸ ὑπόμνημα τοῦ κ. Μ. Γεδεῶν δημοσιευθὲν εἰς τὰ ὑπ' ἀριθ. 7, 8 καὶ 29 τεύχη τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», εἰς τὸ ὁποῖον περιέχονται κατὰ τὴν «τάξιν τοῦ Συνταγματίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου» αἱ διάφοροι ἐν Ἑλληνικοῖς βιβλίαις ἐκδεδομένοι ἀναγραφαι ἀρχιερέων μέχρι τοῦ 1890.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο, γενικωτέρας σημασίας, ἐπρόκειτο νὰ συνταχθῇ μεθοδικῶς ὑπὸ πολλῶν λογίων, ἡμετέρων καὶ ξένων, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ὕλικου, τὸ ὁποῖον θὰ συνέλεγον οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φιλόστορες κληρικοὶ καὶ λαϊκοί. Ἡ ὀρθὴ αὐτὴ μέθοδος τῆς ἐργασίας ἐνὸς συλλεκτικοῦ ἔργου παρέχει ἡμῖν τὸ μέτρον τῆς κρίσεως τῶν ἐκδιδομένων σημειώσεων τοῦ Β. Μυστακίδου.

Ὁ αἰμίμηστος οὗτος λόγιος, εἰς ὃν ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία καὶ ἐπιστήμη τόσα ὀφείλουσι, συνέλεξε προφανῶς ὕλικόν καὶ κατήρτιζε καταλόγους, οἷς ἔμελλε βραδύτερον νὰ ἐπεξεργασθῇ καὶ συμπληρώσῃ ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων

¹ Αὐτόθι σελ. 6 καὶ 9.

λογίων. Διὰ τοῦτο βλέπομεν, ὅτι εἰς ἄλλας μὲν σημειώσεις παρέχονται ἀπλῶς τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχιερέων μιᾶς πόλεως κατὰ σειρὰν μετὰ χρονολογίας τῆς ἀρχιερατείας αὐτῶν καὶ μνείας τῶν πηγῶν ἢ βοηθημάτων, ἐνῶ εἰς ἄλλας προστίθενται καὶ βιβλιογραφικαὶ σημειώσεις, μέλλουσαι νὰ χρησιμεύσουν εἰς τὸν σύγγραφέα.

Τὴν χρησιμότητα τῶν σημειωμάτων τούτων δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τονίσωμεν ἰδιαιτέρως· οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν γνωρίζουσι πόσας δυσχερείας συναντοῦν εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς πλήρους σειρᾶς διαδοχῆς τῶν ἐπισκόπων ἐκάστης ἐπαρχίας. Τὰ σημειώματα ταῦτα ἔχουσι ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι συγκεντροῦσι τὰς κατασπαρμένους πηγὰς καὶ βοηθήματα ἢ καὶ παρέχουσι συχνάκις πληροφορίας ἐκ τῶν κωδίκων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐκ τῆς Νομικῆς Συναγωγῆς καὶ ἐκ τῶν χειρογράφων τῆς Ἑθν. Βιβλ. τῆς Ἑλλάδος. Ἐκτὸς δὲ τούτων προσφέρουσι νέα τινὰ ὀνόματα ἐπισκόπων μὴ ὑπαρχόντων εἰς τοὺς γνωστοὺς ἐκκλησιαστικὸς καταλόγους. Ἐννοεῖται δ' ὅτι ἀρκεταὶ τῶν σημειώσεων τούτων ἀπηρχαιώθησαν, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ἔχουσι δημοσιευθῆ ἀρκετοὶ ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι, ἰδίᾳ τῆς Θεσσαλίας καὶ τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, παρὰ νεωτέρων ἐρευνητῶν (βλ. βιβλιογρ.).

Ἡ γενικωτέρα ἱστορικὴ ἀξία τῆς ἐργασίας ταύτης, ὡς καὶ τῆς μελέτης τῶν προβλημάτων τῶν σχετιζομένων πρὸς αὐτήν, καὶ τὴν σύνταξιν πλήρων καταλόγων τῆς διαδοχῆς τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δὲν διαφεύγει βεβαίως τὴν ἀντίληψιν οὐδενὸς θεολόγου. Οἱ ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι ἐπιβεβαιοῦν τὴν ὑπαρξιν τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ γνησιότης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ποραδόσεως¹. Οἱ ἐπίσκοποι ἀποτελοῦν τὴν ζωντανὴν ἄλυσιν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς, ἣτις ἐπέζησε τριῶν ὀλοκλήρων πολιτισμῶν καὶ εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὸν τέταρτον, διατηροῦσα τὸν ἀρχέτυπον αὐτῆς χαρακτήρα. Αὐτοὶ συνδέουν τὸ παρελθὸν πρὸς τὸ παρόν. Αὐτοὶ πολλάκις ἀποτελοῦν τὴν μοναδικὴν ἱστορικὴν μαρτυρίαν τῆς συνεχίσεως τῆς θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς μιᾶς πόλεως, ἰδίᾳ κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας. Οὕτω π.χ. τὰ ἐπὶ τῶν χαραγμάτων τοῦ Παρθενῶνος διασωθέντα ὀνόματα ἐπισκόπων

¹ Ποίαν σημασίαν ἔχει διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτεύματος τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, διὰ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν γενικῶς, τὸ ζήτημα τοῦ χρόνου τῆς ἐμφάνισεως τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, τῆς ἐκτάσεως αὐτοῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ α' καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ β' αἰῶνος καὶ τέλος τῆς ἀξίας τῶν πρώτων ἐπισκοπικῶν καταλόγων ἔδειξαν αἱ ἐργασίαι τῶν μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν τῆς Ἡρωτεσταντικῆς Ἐκκλησίας Harnack, Sohm κ. ἄ. Πρὸβλ. Kirsch, Kirchengeschichte I 1930 σελ. 776 - 778 καὶ 122 καὶ Dictionnaire de la foi Catholique, λ. évêque καὶ Müller, K. Kirchengeschichte I. Tübingen 1929².

τῶν Ἀθηνῶν τοῦ 7^{ου} τοῦ 8^{ου} καὶ ἐν μέρει τοῦ 9^{ου} αἰῶνος ἀποτελοῦν μοναδικῆς ἀξίας πηγὴν μαρτυροῦσαν τὴν κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς ἐκείνους διὰ τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν αἰῶνας ἀδιάκοπον συνέχειαν τῆς πνευματικῆς καὶ θρησκευτικῆς ζωῆς τῆς ἐνδόξου πόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ ἱστορία ἐξ ἄλλου ἢ τε πολιτικὴ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ, καὶ ἐν γένει πνευματικὴ τῶν ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἱστορία τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν μὲ κέντρον τὸν ἐπίσκοπον ὁ ὁποῖος ἦτο συνήθως ἡ ἰθύνουσα τὴν ζωὴν τῶν δούλων Ἑλλήνων προσωπικότης. Ἡ ἔργασία αὐτὴ εἶναι βεβαίως ἐπίπονος καὶ ἐν πολλοῖς ξηραῖ, ἀλλὰ καὶ πολὺτιμος διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῶν ὀρθοδόξων αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν. Ἀποτελεῖ μάλιστα ὑποχρέωσιν τῶν Ἑλλήνων ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν καὶ ἱστοριοδιφῶν καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀξία συγχαρητηρίων ἡ Ἐταιρεία Βυζαντινῶν Σπουδῶν διὰ τὴν δημοσίευσιν ταύτην. Καλὸν μάλιστα θὰ ἦτο τὸ ἀνακοπὲν ἔργον τῆς Ἐταιρείας τῶν Μεσαιωνικῶν Ἐρευνῶν νὰ συνεχισθῇ.

Ὡς πρὸς τὴν μέθοδον τῆς ἐκθέσεως παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς.

Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ὕλικου χρησίμου εἰς τοὺς ἐρευνητὰς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῶν ἐπαρχιῶν καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπισυνάψεως ἐν τέλει ἀλφαβητικοῦ καταλόγου τῶν ὀνομάτων, προεκρίναμεν ἀντὶ νὰ κατατάξωμεν τὰς μητροπόλεις, ἀρχιεπισκοπὰς καὶ ἐπισκοπὰς εἰς τὴν «τάξιν τῆς προκαθεδρίας» αὐτῶν νὰ ἀναγράψωμεν αὐτὰς ἀλφαβητικῶς. Οὕτως ὁ ἐπιθυμῶν π. χ. νὰ ἴδῃ τοὺς ἐπισκόπους τῆς μητροπόλεως Καισαρείας, θὰ τοὺς ζητῇ εἰς τὸ Κ. λεξικογραφικῶς κ. ο. κ. Εἰς τὸ Κ. συνεκεντρώσαμεν ἐπίσης καὶ τοὺς τῆς Κρήτης (Γόρτυνος κλπ). Ἐπειδὴ ὁμοῦς δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἀναζητῶνται αἱ ἐκκλ. ἐπαρχίαι τῶν ἄλλων Πατριαρχείων εἰς τὰς τοῦ οἰκουμενικοῦ ἔθεωρήσαμεν ὀρθὸν νὰ διαιρέσωμεν τὸ ὅλον ὕλικόν εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάνει ἐπισκοπικοὺς καταλόγους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ δὲ δευτέρον τῶν λοιπῶν Πατριαρχείων καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

* *

Χάριν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ζητήματα τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων ἢ εἰδικώτερον μὲ τὴν ἐκκλ. ἱστορίαν τῆς Ἰδίας αὐτῶν πατρίδος, προσθέτομεν τὰς κατωτέρω γραμμὰς ἀφιερωμένας εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς γενικωτέρας προσπαθείας τῶν ξένων καὶ ἡμετέρων πρὸς σύνταξιν τῆς προσωπογραφίας τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκτὸς τοῦ *Le Quien: Oriens Christianus* καὶ τοῦ ἐν μέρει συμπληροῦντος αὐτὸν *Gams: Series Episcoporum ecclesiae catholicae*, Ratisbonae 1873, σπουδαιότατον βοήθημα διὰ τοὺς ἐπισκοπικοὺς καταλόγους ἀποτελεῖ τὸ εἰδικὸν γαλλικὸν λεξικόν, *Dictionnaire d'histoire et de Geographie ecclesiastique*, Paris, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ἐκδιδόμενον πρὸ τοῦ πολέμου. Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν ὁ τόμοι καὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ Α, ὥστε

δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ποίαν τεραστίαν ἔκτασιν θὰ λάβῃ τοῦτο. Εἰς αὐτὸ περιλαμβάνεται πλήρης κατάλογος ἐκάστης ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας μετὰ μνείας τῶν πηγῶν καὶ συνοπτικῆς ἱστορίας. Εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν διὰ τὴν ἀρχαίαν περίοδον ὑπάρχει τὸ περίφημον Λεξικὸν Christian Biography εἰς 4 τόμους¹.

Εἰς τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν παρασκευάζεται ἤδη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Πρωσσίας πλήρης ἡ ἀρχαία ἐκκλ. προσωπογραφία διὰ τῆς ἀποδελτιώσεως τῶν ἀρχαίων ἐκκλ. συγγραφέων τῶν 7 πρώτων αἰώνων. Τὸ ἔργον εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν ἐργαζομένων ἐν τῇ ἐπιτροπῇ ἐπὶ τῆς γνωστῆς κριτικῆς ἐκδόσεως τῶν Ἐκκλ. Πατέρων (Kirchenväterkommission der Preussischen Akademie der Wissenschaften). Τὸ ἔργον τοῦτο θὰ ἀντικαταστήσῃ πλήρως τὸ Christian Biography. Τὰ δελτία συνέταξαν πλείστοι Γερμανοὶ σοφοὶ ὡς ὁ Harnack, ὁ Lietzmann, Jülicher κ. ἄ. Ἡ συμπλήρωσις καὶ ἐπεξεργασία τούτων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἐκδοθεισῶν κριτικῶς νέων ἢ ἢ ἐκ νέου φιλολογικῶν πηγῶν ὡς π. χ. ἡ ἀνωτέρω τῆς Πρωσσίας Ἀκαδημίας καὶ ἡ τῶν Πρακτικῶν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῶν ἐκδιδομένων ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου Eduard Schwarz (Acta Conciliorum Oecumenicorum) θὰ ἀπαιτήσῃ χρόνον μακρὸν. Τὸ ἔργον τοῦτο θὰ ἀποβῇ ὡς ἐλπίζομεν μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του καὶ πολυτιμότεον εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἰδίᾳ τῆς Ἀνατολῆς τῶν 7 πρώτων αἰώνων, οἱ ὅποιοι ἔχουν θεμελιώδη σημασίαν διὰ τὴν κατανόησιν τῆς ἐξελίξεως τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μνημονεύσω τὰ μεγάλα Λεξικά ὡς π. χ. τὴν Realencyclopädie für protestantische Theologie und Kirche, καὶ ἰδίᾳ τὸ A Biographical Dictionary of the Saints ὑπὸ F. G. Holweck, London 1924.

Παρ' ἡμῖν ὑπάρχει πλῆθος πραγματειῶν ἀφορωσῶν ἰδίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῶν μέσων καὶ νεωτέρων χρόνων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἰδίᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Πλήρης βιβλιογραφία τούτων δὲν ὑπάρχει. Σημειοῦμεν προχείρως τὰ ἑξῆς.

Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Μ. Γεδεῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων πρβλ. ὅσα ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ ἐφημερίδι «Κων/πόλει» καὶ εἰς πολλοὺς τόμους τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας», τῆς ὁποίας, ἀτυχῶς, δὲν ὑπάρχει εὐρετήριον.

Τὸ ἔργον τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων καὶ ἐν μέρει τῆς συντόμου ἱστορήσεως τοῦ ἐκκλ. παρελθόντος τῶν σπουδαιότερων πόλεων τῆς Ἀνατολῆς ὑπόσχεται νὰ ἐκτελέσῃ ἐν μέρει ἢ ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἀρξαμένη ἐκδοσις τῆς «Θρησκευτικῆς καὶ Χριστιανικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας», ἧτις ἐπίσης σπουδαίως θὰ ὑποβοηθήσῃ τὸ ἔργον τῆς ἐκκλησιαστικῆς προσωπο-

¹ Εἰδικὰς πραγματείας τῶν Γάλλων καὶ ἰδίᾳ τῶν Assomptionistes εὐρίσκει τις καὶ εἰς τὸ περιοδικὸν «Echos d'Orient».

γραφίας. Εἰς τὰ οἰκεία δὴλα δὴ ἄρθρα αὐτῆς θὰ περιληφθῆ οὐ μόνον σύντομος ἐκκλ. ἱστορία τῶν μεγαλύτερων μητροπόλεων ἢ αὐτοκεφάλων ἀρχιεπισκοπῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀλλὰ καὶ ἐν τέλει ἐκάστου ἁρθρου πλήρης, κατὰ τὸ δυνατόν, χρονολογικὸς κατάλογος τῶν ἱεραρχῶν μετὰ τῆς σχετικῆς βιβλιογραφίας. Οἱ κατάλογοι, οὗς συνέταξεν ὁ ἀείμνηστος Ἄλεξούδης, ἀποτελοῦν τὸ πρῶτον βοήθημα τῆς ἐργασίας ταύτης¹. Ἦδη εἰς τὰ κυκλοφορήσαντα τεύχη ὑπάρχει σύντομος ἐκκλ. ἱστορία τῶν μητροπόλεων Ἄγκυρας, Ἀδριανουπόλεως, Ἀθηνῶν, Ἀμυκλῶν καὶ Τριπολιτσᾶς, Ἄργους καὶ Ναυπλίου (μετ' ἐπισκοπικῶν καταλόγων) γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ ὑποσημειωμένου. Περὶ τῶν μητροπόλεων Αἰνου, Αἰτωλοακαρνανίας, Ἀμασσίας καὶ Ἀσαμείας ἔγραψεν ἐν τῇ αὐτῇ ἐγκυκλοπαιδεῖᾳ ὁ Εὐλογ. Κουρίλας Λαυριώτης, μερικὰ ὅμως σημεῖα ἐν τοῖς ἁρθροῖς τούτοις δεόν νὰ ἐπανεξετασθῶσιν.

Ἀθηνῶν, ἐπισκοπικὸς κατάλογος παρ' ἐμοὶ καὶ παρὰ Χρυσ. Παπαδοπούλῳ, Ἡ Ἐκκλησία Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι 1928².

Αἰγαίου Πελάγους, (Ρόδου, Καρπάθου κλπ.). Ἐν «Ἐκκλ. Ἀληθεία» 49, 1912 σελ. 349. βλ. καὶ Π. Ζερλέντη, Ἱστορικαὶ ἐρευναι περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Νήσων τῆς Ἀνατολ. Μεσογείου θαλάσσης τόμ. 2, Ἐρμούπολις 1913 καὶ 1922. Τρύφωνος Εὐαγγελίδου, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρόδου, ἐν τῇ «Ἐπετ. τῆς Ἐταιρείας Βυζ. Σπουδῶν τόμ. 7', σελ. 145».

Αἰγιαλείας, Θεολογία 1935 σελ. 70.

Ἄνδρου, ὑπὸ Δ. Πασχάλη ἐν τῇ «Θρησκ. Χριστ. Ἐγκυκλοπαιδεῖα».

Ἀχριδῶν, ἐκτὸς τῶν H. Gelzer Der Patriachat von Achrida Leipzig 1902 καὶ ἐν Δ. I. E. E. 4, 545 Θεολογία 8, σ. 356 καὶ 10, σ. 64 καὶ 143 καὶ Iw. Snegarov Istorija na Ochridskata archiepiscopija 1924.

Βρεσθένης, Φ. Κουκουλέ, Ἱστορία τῆς Βαμβρακοῦς σ. 34.

Γρεβενῶν, Λεύκωμα Ἐκατονταετηρίδος 1922 σελ. 90.

Διαυλείας καὶ Ταλαντίου, ἐν «Ἐκκλ. Φάρφ» Ἀλεξανδρείας, τόμ. β', σελ. 409.

Δρυϊνουπόλεως, ἐπίσκοποι, «Νεολόγος» Κων/πόλεως 11 Μαρτίου καὶ 1 καὶ 20 Ἀπριλίου 1894. Π. Πουλίτσα, Κώδιξ Δρυϊνουπόλεως καὶ Ἀργυροκάστρου. («Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» 5, 76 ἐξ.)

Δυρραχίου, Λεύκωμα Ἐκατονταετηρίδος, 1922, σελ. 90.

¹ Ἡ ἀναδημοσίευσις μέρους τούτων ἐν τῷ ΣΤ' τόμῳ τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως (1922) ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Γεδεών μετὰ προσθηκῶν εἶναι χρησιμωτάτη. Ἐκεῖ ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ κατάλογοι ἐπίσκοπων ἄλλων μητροπόλεων ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1921.

² Πρβλ. καὶ Γ. Σωτηρίου, Εὐρετήριον τῶν Μνημείων τῆς Ἑλλάδος, τεύχος Α. Ἀθῆναι 1927. Γερ. I. Κονιδάρη, Πότε προήχθησαν αἱ Ἀθῆναι εἰς Μητρόπολιν, Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. 1935 σελ. 285 ἐξ.

Ἡπείρου, Ἀλεξούδη Ἀνθίμου, Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μητρ. Βελεγράδων, Κέρκυρα 1864 καὶ «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» Κ, 285, «Δελτίον Ἱστορ. Ἐθν. Ἐταιρείας» Ε' 352, Σεραφεῖμ, Βυζαντίου, Δοκίμιον ἱστορικῆς τινός περιλήψεως Ἀρτης καὶ Πρεβέζης, Ἀθῆναι 1884. Ἐπισκοπὴ Βελλᾶς¹ Ν. Ἐλλ. Εὐρετήριον σελ. 196. Βουθρωτοῦ, Δ.Ι.Ε.Ε. 3, 548 ἔξ.

Ἡρακλείας, Μ. Γεδεών, πέντε εὐγενεῖς ἐκ Λέρου ἀρχιερεῖς Ἡρακλείας «Θρακικὰ» τόμ. Ε'. Ε. Σαβράμη, Κώδιξ μητροπολιτῶν Ἡρακλείας, Ἀθῆναι 1935.

Θεσσαλίας, Ν. Γιαγνοπούλου (ἶδε παραπομπὰς ἐν τῷ καιμένῳ εἰς λέξιν Λάρισα κλπ.) καὶ ἐν τῇ «Θεολογία» τοῦ 1933, 1934, 1935, 1936 (τεῦχος Ἰουνίου). Ἰεζεκιήλ Θεσσαλιώτιδος, Αὐτόθι ἔτος 7^{ον} σελ. 241 καὶ Δ.Ι.Ε.Ε., 2, σελ. 19 ἔξ.

Θεσσαλονίκης, ἐν τῷ «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ». Βλ. καὶ τὰ ἐν τῇ «Ἀναπλάσει» τοῦ 1915 ὑπὸ Χρυσ. Παπαδοπούλου.

Θράκης, Ὑπὸ Σάρδεων Γερμανοῦ ἐν τῷ περιοδικῷ «Θρακικὰ» τόμ. 6. Τοῦ αὐτοῦ, Ἐν «Ἐκκλ. Φάρος» 1936.

Ἰωαννίνων, Μητροπολίται καὶ Μητρόπολις. Ἐβδ. Ἐπιθεώρησις «Νεολόγου» 1889 ὑπὸ Β. Μυστακίδου σελ. 364. Τοῦ αὐτοῦ. Μητρ. Ἰωαννίνων, Κωνσταντινούπολις 1894. Παπαρρούσης, Ἡ μητρ. Ἰωαννίνων. Ἐπίσκοποι, Ἡπειρος: Φ. Συλλ. 1921. 91—92. Ἀθηναγόρα, πρόφην Παραμυθίας. Ἡ Ἐκκλησία Ἰωαννίνων, «Ἡπειρωτ. Χρονικὰ» τόμ. 3 σελ. 3—49. Ε. Σαβράμη, Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἐκκλ. Ἱστορίαν τῶν Ἰωαννίνων, Ἰωάννινα 1934.

Καλαμάτας, «Ἐκκλ. Φάρος» ΙΑ'. 28 ἔξ. ΙΔ, 27 ἔξ. Ν. Βέη, ἐν Δ.Ι.Ε.Ε. τόμ. 5' καὶ Ἀθῆναι 1909.

Κέας, Ν. Ψύλλα, Ἱστορία τῆς νήσου Κέας 1921.

Κεφαλληνίας, Λεύκωμα Ἐκατονταετηρίδος 1922 σελ. 175.

Κορίνθου², «Ἱερὸς Σύνδεσμος» 1916 ὑπὸ Παρθενίου Πολάκη καὶ Χρυσ. Παπαδοπούλου, Ἡ μητρόπολις Κορίνθου «Ἀνάπλασις» ΚΖ' (1915) Ἀριθ. 444.

Κορινθῶς, Δ.Ι.Ε.Ε. τόμ. 5 σελ. 136, 139, 147 ἔξ. καὶ Λεύκωμα Ἐκατονταετηρίδος Ἀθῆναι, 1922 σελ. 87 καὶ Ν.Κ. 17 Δεκεμβρίου 1891.

Κορώνης, Θεολογία τόμ. 9^{ος} σελ. 64.

Κύπρου, Χρ. Παπαδοπούλου, α) Αἱ ἐπισκοπαὶ τῆς ἐκκλησίας Κύπρου. «Ἐπειρὶς Πανεπιστημίου» 1917-1918, ἐν Ἀθήναις β) ἡ ἐκκλησία Κύπρου ἐπὶ Τουρκοκρατίας (1571-1878), Χαηκέττ - Παπαϊωάννου, Ἱστορία τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἐν Ἀθήναις 1923.

¹ Ν. Βέη, ἐν Ἐπειρω. Ἐτ. Βυζ. Σπ. Β' σελ. 122.

² Ν. Βέη, Χρυσοβέργης μητρ. Κορίνθου. Ἐπειρω. Ἐτ. Βυζ. Σπουδῶν τόμ. Β' σελ. 122 ἐνθα καὶ περὶ Λαρίσης.

Λακεδαιμόνος, Δ. Χ. Δουκάκη, Κατάλογος τῶν Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας Λακεδαιμόνος. «Ἱερὸς Σύνδεσμος» ἀρ. 181-185 (15 Ἰανουαρίου 1912-15 Ἰανουαρίου 1913).

Λαρίσης, Λεύκωμα σελ. 150.

Λέσβου, Εὐστρ. Δράκου, Μελέτη ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἐκκλησίας τῆς Λέσβου, Δράμα 1928.

Μεθώνης, «Ἐκκλ. Φάρος» Γ'. σελ. 24-42 Θεολογία τόμ. 5^{ος} σ. 342.

Μελνίκου, «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» 1892 σελ. 404. Ν. Κ. 25 Ἰουνίου 1891.

Μεσσηνίας καὶ Ἀνδρουσίας, «Ἐκκλ. Φάρος» Β'. σελ. 340 ἔξ.

Μηθύμνης, «Κωνσταντινούπολις» 15^η καὶ 18^η Δ/βρίου 1897 καὶ Ν. Κ. 1 Ἰουν. 1891.

Μονεμβασίας, ἐν «Echos d'Orient» 1933 σελ. 161 ὑπὸ Laurent. Ν. Βέης, ἐν Δ. Ι. Ε. Ε. 1903.

Μυτιλήνης: «Καλὸς Ποιμὴν» Περιοδικὸν ἐν Μυτιλήνῃ, 1936 καὶ Ν. Κ. 7 Μαΐου 1891.

Νικαίας, ὑπὸ Γεδεών, ἐν «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» 4 Αὐγ. 1912.

Νικοπόλεως, Κατάλογος μητροπολιτῶν ὑπὸ Ἀνθίμου Ἀμασειας. «Νεολόγος» Κων/λεως 1891. Νικόπολις-Πρέβεζα ὑπὸ Φουρίκη, ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 3, 116, 4, 263, 5, 211. Παραμυθίας, Εὐροίας, Φιωτικῆς καὶ Βουθρωτοῦ, ἐπισ. κατάλογος ὑπὸ Δ. Παναγιωτίδου, Κωνσταντινουπόλεως «Νεολόγου» Ἐβδ. Ἐπιθεώρησις 7 Φεβρ. 1893.

Παραμυθίας, Ν. Κ. 1 Ἰουλίου 1892.

Παροναξίας καὶ Δήλου, Ἰεζεκιήλ Βελανίδιώτου, Αἱ ἐπισκοπαὶ Παροναξίας καὶ Δήλου «Ἱερομνήμων» Βόλου ἔτ. Β' (1907) ἀριθ. 7-8.

Πατρῶν, Στεφάνου Θωμοπούλου, Ἐπίσκοποι, Μητροπολίται καὶ Ἀρχιεπίσκοποι Πατρῶν «Ἱερὸς Σύνδεσμος» ἀρ. 76-79 (15 Ἰουνίου 1908-1 Αὐγούστου 1908).

Ρασκαπρασρένης, Ν. Κ. 16 Δεκεμβρίου 1891.

Ρέοντος καὶ Ηρασιῶ, ὑπὸ Δουκάκη. Θεολογία, 1, σ. 109 καὶ 298.

Ρόδου, Ν. Κ. 14 Ἀπριλίου 1891.

Σάρδεων, ὑπὸ τοῦ νῦν μητροπολίτου Γερμανοῦ. Περιοδικὸν «Ὁρθοδοξία» Κων/πολις 1928. Εἰς ἰδιαίτερον τεύχος σελίδες 128, Ἐπ. Ἐτ. Βυζ. Σπουδ. Τόμ. Γ' σελ. 409 ἔξ.

Σερβίων, Ἐφημερίς «Ἠχώ τῆς Μακεδονίας», Κοζάνη 1930-31 ἀριθ. 943-8, 950-2, 954 καὶ 955 καὶ Ν. Κ. 1892 Ἀπρ. 1.

Σερίφου, Τρ. Εὐαγγελίδου, Ἡ νῆσος Σέριφος, ἐν Ἑρμουπόλει 1909.

Σερρών, Λεύκωμα Ἐκατονταετηρίδος, σελ. 86.

Σκιάθου, Τρ. Εὐαγγελίδου, Ἡ νῆσος Σκιάθος, ἐν Ἀθήναις 1913.

Τήνου, κατὰ τοὺς μέσους χρόνους. «Ἐκκλ. Φάρος» ΚΔ'. σελ. 302.

Τραπεζοῦντος, ὑπὸ μητρ. Χρυσάνθου ἐν τῷ 4 καὶ 5 τόμῳ τοῦ «Ἀρχείου τοῦ Πόντου», Ἀθήναι 1936.

Φιλιππουπόλεως, «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» 1913 σελ. 268 ἐξ. καὶ «Ἐκκλ. Φάρος» Β', 193 ἐξ. Δ. Ι. Ε. Ε. 3, 354 ἐξ.

Χειμάρρας, «Νέα ἐπιθεώρησις» Κων/πόλεως 10 Ἀδγ. 1894.

Χριστιανουπόλεως, ὑπὸ Ζερλέντη εἰς τὸ Η' τεῦχος τῆς «Ἱστορικῆς του βιβλιοθήκης», Ἀθήναι 1922 καὶ «Ἐκκλ. Φάρος», Δ'. σελ. 366.

Ἄρκετους ἐπισκόπους ἴδε ἐν Δ. Ι. Ε. Ε. 3, 468. Σπουδαιότατον ὕλικόν διὰ τοὺς μεσ. χρόνους παρέχει ἐπίσης ὁ κ. Κ. Κωσταντόπουλος ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ, Βυζαντινὰ Μολυβδόβουλλα τοῦ ἐν Ἀθήναις Νομισματικοῦ Μουσείου. Ἀθήναι 1917, (Ἀθηνῶν, Αἰγίνης, Θηβῶν, Ν. Πατρῶν, Εὐρίπου, Ὁρεοῦ, Κορίνθου, Ἄργους, Πατρῶν, Μεθώνης, Χίου, Ἄνδρου, Δυρραχίου, Κερκίρας, Σάμου, Θεσσαλονίκης, Ἐρισσοῦ, Χαλκίδος καὶ Ὁρεῶν, ἀπὸ σελ. 12 ἐξ. καὶ ἕως 282 ἐξ. Ἀπὸ τῆς σελ. 36 ἐξ. καὶ 290 ἐξ. μνημονεύει πλείστους τῶν Ἐκκλ. τῆς Μ. Ἀσίας).

Διάφορα. Μ. Γεδεών, Εἰδήσεις ἱστορικαὶ παροραθεῖσαι, ἐν «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» 1912 (Σ/βριος). Τοῦ αὐτοῦ, Ἀνακοινώσεις ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 6^{ος} σ. 144 καὶ τόμ. 10^{ος} Τοῦ αὐτοῦ, Πατριαρχικαὶ Ἐφημερίδες Μέρος Α' (1500-1600) ἐν Ἀθήναις 1936 καὶ εἰς τὰ ἐν τῷ κειμένῳ μνημονευόμενα δημοσιεύματα. Περβλ. κ. Κ. Δυοβουνιώτου: Αἱ Ἐκκλ. εἰδήσεις τῶν βραχέων Χρονικῶν Σπ. Λάμπρου. Ἐπετ. Ἐταιρ. Βυζ. Σπουδ., Τόμ. ΙΑ' σελ. 3. Ἐπίσης εἰς τὰ περιοδικὰ «Νέος Ἑλληνομνήμων» «Θεολογία», «Ἐπετηρὶς τῆς Ἐταιρ. Βυζ. Σπουδῶν», «Νησιωτικὴ Ἐπετηρὶς», «Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher» τοῦ κ. Νικ. Βέη, «Byzantinische Zeitschrift», «Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας», «Ἱερὸς Σύνδεσμος», «Echos d'Orient», «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς»¹, καὶ εἰς διάφορα φυλλάδια κυκλοφοροῦντα εἰς τὰς ἐπαρχίας μνημονεύονται νέα ὀνόματα ἐπισκόπων, τῶν Βυζαντινῶν ἰδίᾳ χρόνων. Πάντα ταῦτα εἶναι ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθῶν βιβλιογραφικῶς. Τὸ πρόχειρον αὐτὸ σημείωμα σκοπὸν ἔχει νὰ δείξῃ τοῦτο μὲν πόσον πολλὰ εἶναι τὰ δημοσιεύματα, τοῦτο δὲ νὰ ὑποδείξῃ τὴν ἀνάγκην τῆς συλλογῆς καὶ ἐπεξεργασίας αὐτῶν.

¹ Δὲν μνημονεύω ἐνταῦθα τὰ ἔργα τοῦ Παπαδοπούλου-Κεραμέως καὶ τὸ Acta et Diplomata ὑπὸ Miklosich-Müller, διότι μνημονεύονται μετ' ἄλλων εἰς τὸ κείμενον τοῦ Μυστακίδου. Τῶν περιοδικῶν «Ἀθηνᾶς», «Νέου Ἑλληνομνήμωνος» (περβλ. XV 326-331) καὶ Ἐπετηρίδος τῆς Ἐταιρείας τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν περιεχόντων ἀξιολόγους πραγματείας περὶ πολλῶν ἐπισκόπων, καὶ καταλόγους, δὲν θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ μνημονεύσω τὰς καθ' ἑκάστον μελέτας, διότι ἔχουν εὐρετήρια, εἰς τὰ ὅποια δύναται ὁ μελετητῆς νὰ καταφύγῃ ἀμέσως καὶ νὰ εὕρῃ εἰς τὴν οἰκίαν λέξιν π.χ. Ἀδριανούπολις, Ἄργος κλπ. τὰς σχετικὰς παραπομπὰς εἰς τοὺς τόμους. Τὸ αὐτὸ, ἐν μέρει, ἰσχύει καὶ διὰ τὸ εὐρετήριον τῶν τόμων τοῦ Περιοδικοῦ τοῦ «Φιλολογικοῦ Συλλογῆς Κωνσταντινουπόλεως» τὸ ἐκδοθὲν ἐν τέλει τοῦ ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι αὐτοῦ ἐκδοθέντος τόμου (παράρτημα τοῦ ΔΔ'. τόμου).

Διὰ τὸ ζήτημα τῆς γνώσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γεωγραφίας τῶν μέσων χρόνων ὑπάρχουσι ἀρκετὰ βοηθήματα εἰς τὰς ξένας γλώσσας, νεωστὶ δὲ ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος ἐν τῷ ΚΒ'. τόμῳ τῆς Μ. Ἐ. Ἐγκυκλοπαιδείας καὶ τὸ τοῦ Γερ. Ἰωαν. Κονιδάρη, Αἱ μητροπόλεις καὶ ἀρχιεπισκοπαὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡ τάξις αὐτῶν. (Τεῦχος Α'. τόμ. α'. Ἀθήναι 1934. Ἐν τῇ σειρᾷ «Texte und Forschungen» κλπ. Beiheft N° 13 τῶν Jahrbücher τοῦ κ. Νικ. Βέη), Περβλ. καὶ τοῦ πατρὸς Laurent: ἐν Byzantion τόμ. 7. (1932) σελ. 512-526 κριτικὴν τῆς ἐργασίας τοῦ ἀειμνήστου E. Gerland: Corpus Notitiarum Episcopatum κλπ. Εἰδικῶς διὰ τὴν Ἑλλάδα περβλ. N. Bees: Beiträge zur Kirchliche Geographie Griechenlands im Mittelalter und Neueren Zeit, ἐν «Oriens Christianus» 1914 σελ. 238 - 278.

ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

B. C. H. = Bulletin de Correspondance Hellénique.

C. I. G. = Corpus Inscriptionum Græcarum.

Δ. Ι. Ε. Ε. = Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας.

Ν. Σ. = Νομικὴ Συναγωγὴ.

Π. Κ. = Πατριαρχικοὶ κώδικες.

Π. Π. = Πατριαρχικοὶ Πίνακες (Μ. Γεδεών).

R. E. G. = Revue des Etudes Græques.

N. K. = Νεολόγος, Ἐφημερίς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

(†) = Τὸ σημεῖον τοῦτο χρησιμοποιεῖ ὁ Μυστακίδης διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ ἀναφερόμενος ἐπίσκοπος ἀπεβίωσε κατὰ τὸ σημειούμενον ἔτος.

* Δι' ἀστερισκοῦ σημειοῦνται τὰ ὀνόματα τῶν ἐπισκόπων, οἵτινες δὲν περιλαμβάνονται εἰς τοὺς γνωστοὺς ἐπισκοπικοὺς καταλόγους

Ἀθήναι 21^η Μαΐου 1936.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΙΩΑΝ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ Δρ. Θ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ Β. ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

Ἴνα συμπληρώσῃς καταλόγους Πατριαρχῶν, ὄρα Schlumberger R. E. G. 1891 (N° 14) 1892, 1894 καὶ 1900 (N° 55) ¹.

¹ Ἴδε καὶ Byz. Zeitschrift VIII, 1899, 392 - 401.

1891 σ. 113 καὶ Κοσμᾶς ἀρχιεπίσκοπος Καραβιζύης (πλὴν τοῦ ἐν Σιγίλλιογραφίᾳ σ. 120), σ. 114 τοῦ πατριάρχου Νικολάου, σ. 117 Θεβῶν δύο. Γερμανὸς καὶ Κωνσταντῖνος, σ. 122 Προύσης Λεόντιος καὶ Κοσμᾶς (Σιγίλλιογρ. σ. 250). Ε' σ. 2149 τοῦ Gabrol λέξ. d'Archéol. Chretienite.

ΣΥΡΙΑΣ

B.C.H. 1897 σελ. 52.

Κεραμέως, Τακτικὸν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ιζ'-ιη' αἰῶνος. Δ. Ι. Ε. Ε. σ. 468 ἔξ., Table des Articles d'«Echos d'Orient».

Tangl Michael, Die päpstlichen Kanzleiordnungen von 1200 - 1500 Innsbruck 1894. Ὑπάρχει κατάλογος ἐν σ. 28 ἐπισκοπῶν in Græcia.

Δ΄.

**ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ**

ΑΡΧΙΑΛΟΥ¹ (Θράκης)

Παρθένιος, ἐγένετο ἐν τῷ ζεῳ² μηνὶ Ἰουνίῳ Ἀδριανουπόλεως, τοῦ Ἀδριανουπόλεως Ἀνθίμου προβιβασθέντος εἰς τὸν ἀγιώτατον Πατριαρχικὸν θρόνον³.

Χριστόδουλος⁴, ἐγένετο τῷ καὶ τῷ Ἰουλίῳ τοῦ ,αχκη⁵ Φιλίππου-πόλεως, ἀνθ⁶ οὗ ὁ ἐπίσκοπος Ἀγαθουπόλεως.

Μητροφάνης, ἐγένετο Ἀγχιάλου.

Ἰωαννίμ, οὗ ἀποθανόντος ὁ πρωτοσύγγελος.

Κάλλιπτος τῷ ,αχξβ⁷ Ἰουλίῳ.

ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Νεόφυτος: ἐχειροτονήθη μηνὶ Σεπτεμβρίῳ 1644 Ἰνδ. γ'. Ἐκ χειρογράφου Παναγίου Τάφου ἐν Κων/πόλει 184.. (Λάμπρου, Ν. Ἑλληνομνήμων Ζ' 189)⁸.

ΑΘΗΝΩΝ

Προτάσσονται τοῦ καταλόγου αἱ ἑξῆς σημειώσεις:

Βοηθήματα: 1) Συνοπτικὴ κατάστασις τῆς Πόλεως Ἀθηνῶν ὑπὸ Διονυσίου Σουρμελῆ, Ἀθῆναι 1842, 2) Καταλόγοι ἐν τῇ Ἀνατολῇ, οἷς προστεθῆσεται καὶ ἀνέκδοτος χρονογραφία τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ Σταματιάδου 1866, 3) Acta Patriarchatus Constantinopolitani, Miklosich et I. Müller. 4) Μαθᾶ, κατάλογοι Πατριαρχῶν 5) Le Quien 6) Σάθα, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη Τόμ. γ' 7) «Σωτήρ» Περιοδικὸν ἐν Ἀθήναις Τόμ. Α' σ. 123-125, 138-140, 157-159· 173-176, 187-189 καὶ Β' 9-13, 29-30, 37-39, 58-63, 77-79.

Αἱ Ἀθῆναι ἐκυριεύθησαν τῷ Ἰουνίῳ 1456 καὶ περιήλθον εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Τούρκων (σ. 520 Δούκα, ἐν τῷ συνεκδιδομένῳ Χρονικῷ).

Ἐπὶ Νικίτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν προήχθησαν αἱ Ἀθῆναι εἰς μητρόπολιν ἐπὶ Βασιλείου Μακεδόνος. Ὅρα Montfaucon, Bibliotheca σελ. 104.

¹ Εἰς τὸ περὶ τῶν ἐπισκόπων Σίς τῆς Κιλικίας δελτίον σημειοῦται: Περὶ Ἀγκυρας δρα. . . B. C. H. Inscriptions de la Galatie et du Pont.

² Ν. Κ. 28 Ἰουλ. 1891.

³ Εἰς τὸ περιθώριον εἶναι γεγραμμένον διὰ μολυβδίδος: μήπως Χριστόφορος; Ἡ πηγὴ δὲν σημειοῦται.

⁴ Πρβλ. αὐτόθι, Δ' 61, 200 καὶ 209.

Ἐπὶ Ἀνδρονίκου ἀπὸ 28^{ου} ἐγένετο 35^{ος} τὴν σειράν. Μνημονεύονται Ἐπισκ. Ἀθηνῶν ἐν C. I. Gr. IV., R. de l'Orient latin, 1894 τοῦ Omont. (σπουδαῖον).

Σφραγίς. «Ἀθηνῶν ποιμένος Ἰωάννου» B. C. H. 1893 σ. 74 καὶ σελ. 76 Σωτήρος» (βλ. ἄνωτ.) περὶ ποιμένων Ἀθηνῶν.

Ὁ Ἰωάννης ἤκμασε τῷ 1086 (ἴσως = 6595 Ἰνδ. ι.)¹. Εἶναι ὁ Ἰωάννης Βλαχερνίτης ὁ ἐξ ἐπιγραφῆς κίονος τοῦ Παρθενῶνος² ἤδη γνωστός: ἐκ C. I. G. ὑπ' ἀριθ. 9366. Τότε ἤκμαζε, τῷ 1085, καὶ ἀνῆκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν (κλῆρον) τῶν Βλαχερνῶν τῆς βασιλίδος. Τρίτος τὴν σειράν Ἰωάννης ἐν τῇ σειρά τῶν ἐπισκόπων Ἀθηνῶν, ὧν ὁ μὲν † 714 ὁ δὲ τὸ † 819³.

* Γεράσιμος, παρὼν ἐν τῇ γεγονυῖα ἐπὶ Μανουὴλ Κομνηνοῦ (12 αἰῶνος) ἐν τῷ Βλαχερνῶν Παλατίῳ συνόδῳ. (Ὁρα Tafel, Tübingen 1832-34 σ. 19, ὅρα τὸ ἐν τέλει Δαλισανδοῦ σημεῖωμα).

* Νεόφυτος, τῷ 1336 ὁ ἱερομόναχος, οὗτος γίνεται Ἀθηνῶν καὶ Εὐρίπου (Miklosich τ. Α' 483).

Ἰσιδωρος, (1456).

Δαυρέντιος, (1528 - 1546;) (Σχεδιάσμα Παρανίκα σελ. 38 καὶ 78 «Σωτήρος» ἔτος Β).

Κάλλιτος, (1550) Αὐτόθι.

Νικάνωρ, (1574 - 1591) Σχεδ. Σάθα σ. 142. Σιγίλλιον ἀνέκδοτον Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης.

Θεοφάνης (Α'), (1591 - 1595) ὁ Πατριάρχης. Ἐπτά μῆνας μόνον τῷ 1594. Ὁρα Καρύκη ἐν σημειώσει μου Κρουσιακῶν ἐν «Παρνασσῶ» τόμ. 1, ἀριθ. 435.

Νεόφυτος, τῷ 1600, καὶ Πατριάρχης μέχρι τοῦ 1602 καὶ τὸ Β' 1608 - 1614, ὅτε ἐξορίζεται εἰς Ρόδον, ὅπου ἀπέθανε. Ἀγιώτατον καὶ ἐνάρετον προσαγορεύει αὐτὸν Μάξιμος ὁ Μαργούνιος ἐν ἐπιστολῇ, (Νεοελλ. Φιλολογία Σάθα σελ. 217⁴, πρβλ. Le Quien, Oriens Christianus 330 - 332, Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου: Τὰ μετὰ τὴν Ἄλωσιν 121 - 127).

¹ Εἰς τὸ περιθώριον ὑπάρχει διὰ μολυβδίδος τὸ ἔτος 1087 καὶ «ὅρα ἰδιαίτερον Οὐσπένσκη. σ. 33».

² Πρόκειται περὶ τῶν χαραγμάτων τοῦ Παρθενῶνος τῶν δημοσιευθέντων ὑπὸ τοῦ ρώσου ἀρχιμ. Ἀντωνίου ὑπὸ τὸν τίτλον: Αἱ χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ ἐν Ἀθήναις, Ἀθῆναι 1847 σελ. 56.

³ Πρόκειται περὶ ἐπισκόπων γνωστῶν ἐκ τῶν χαραγμάτων, ἦτοι Ἰωάννου τοῦ γ' καὶ τοῦ μητροπολίτου Ἰωάννου τοῦ δ'. Ἀντωνίου ἐνθ' ἀν. σελ. 64. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Μυστακίδης σημειοῖ, ὅτι πρέπει νὰ προσιεθοῦν εἰς τὴν σειράν τοῦ Le Quien.

⁴ Αἱ χρονολογίαι δὲν εἶναι ἀκριβεῖς. Πρβλ. Γ. Σωτηρίου, Εὐρετήριο μνημείων Α' σελ. 24. Ὁ Νεόφυτος β' 1596 - 1602. Χρυσ. Παπαδοπούλου, Ἐκκλησία Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι 1928 σελ. 111.

Σαμουήλ, Σάθα, Μεσαιων. Βιβλιοθήκη τόμ. Γ', «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» τόμ. Β' σ. 78, Ἀπριλίω γ'. Ἐξ Ἀθηναίων ἦτο. Ἀποθανόντος τούτου ὁ

Ναθαναήλ τῷ 1602 κατὰ Δεκέμβρ. γ'.

Ἀνθιμος (ὁ Β') μέχρι 1612¹.

Θεοφάνης, ὁ Β'. (Μονῆς Φιλοσόφου, συγκ. «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» τόμ. Β' σ. 668), 1622 «Ἐκκλ. Ἀλήθεια», 1899 σ. 24.

Μητροφάνης, (τῷ 1633 «Σωτήρος» (ι)².

Σωφρόνιος, (Β') τῇ 9^ῃ Δεκέμβρ. τοῦ 1633, ἀποθανόντος τοῦ Θεοφάνους. Οὗτος καθαιρεῖται τῷ 1636 ἐπὶ Νεοφύτου τοῦ Γ'. καὶ γίνεται ὁ τέως ἐπίσκοπος Ταλαντίου καὶ Διανλίας

Δανιήλ, Μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ διχόνοια δόντος παραίτησιν τῇ 21 Φεβρ. 1638. Διχόνοια, περὶ ἧς ὄρα Μεσ. Βιβλ. τόμ. Γ' σ. 574 κ. ἔ. Ὁ Σωφρόνιος δίδωσι παραίτησιν τῇ 19^ῃ Ὀκτωβρίου 1638, εἶτα γίνεται Βιδύνης ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος Γαβριήλ τῷ 1648, ὅτε ἀπεβίωσε. Ἐν σιγιλλίῳ τῆς ἐν Ἄνδρῳ Μονῆς Ἀγίας ὑπογράφεται πρόην τῷ 1640 Ὁ Δανιήλ παραιτεῖται τῷ 1651 εἰς τὸν (σῦτως) Ταλαντίου Ἀνθιμον (Γ') (τὸ Ταλάντιον γίνεται ἀπὸ ἀρχιεπισκοπῆς ἐπισκοπῆ τοῦ Ἀθηναίων. Σάθα, Μεσ. τόμ. Γ' σελ. 591) ἐπὶ πέντε μῆνας ὅτε (πρβλ. Ἐκκλ. Ἀληθ. 1907 σ. 538 τοῦ Ζερλέντη)³.

Ἰάκωβος, — 1652, εἶτα τὸ γ'. ὁ Δανιήλ, ὅστις μετὰ 3½ ἔτη παραιτεῖται. Τὸν Ἀνθιμον εὐρίσκω μέχρι τοῦ 1679. Εἶτα Ἰάκωβον τὸν Β'⁴, ὅστις τῷ 1691 ἐτελεύτησεν ἐν Ναυπλίῳ. Σημ. Τῷ 1662 εὐρίσκω τὸν Ἀθηναίων

Ἀνθιμον, ὑπογράφοντα ἐν τῷ ὑπομνήματι τοῦ κώδικος 333 καὶ τῷ 1671 εὐρίσκεται ἐν Συνοδικοῖς ἐγγράφοις (σελ. 72). Ἦν ὁ διακριθεὶς καὶ ἐργασθεὶς πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων ἐν Ἀθήναις τῷ 1676 κατὰ Παρανίκαν, Σχεδιάσμα σελ. 99.

Ἀθανάσιος (β'), Τῷ 1686 Π. Κ. 333, ἐξ. παρητήθη μέχρι τοῦ 1689.

Μακάριος (ὁ β'), ὁ Πελεκᾶνος, — 1693⁵.

Κύριλλος, (β').

Μελέτιος (ὁ β'), ὁ διδάσκαλος τῆς Ἐπιφανείου Σχολῆς. Τῷ 1692⁶ Ναυ-

¹ Καὶ ἡ χρονολογία αὕτη εἶναι προβληματική. Χρυσ. Παπαδόπουλου, Ἐνθ' ἀν. Κύριλλος ὁ α'. περὶ τὸ 1611. Αὐτόθι.

² Ὁ Χρυσόστ. Παπαδόπουλος, τὸν φέρει κατὰ τὸ 1619, μεθ' ὃ ἀκολουθεῖ (αὐτόθι σελ. 56) Θεοφάνης ὁ β'. 1620 (:) — 1633.

³ Κατὰ τὸν Χρυσ. Παπαδόπουλον ἐνθ' ἀνωτ. τοῦ Δανιήλ διάδοχος ἐγένετο ὁ Ἀνθιμος ὁ Γ' (1655-1676). Αὐτόθι.

⁴ Πρόκειται περὶ τοῦ Ἰακώβου τοῦ Α'.

⁵ Τοῦτον διεδέχθη ὁ Ἀνθιμος ὁ Δ'. 1693-1699, ὃ δὲ Κύριλλος διετέλεσε μητροπολίτης ἀπὸ 1699-1703.

⁶ Τὸ χειρόγραφον ἔχει 1792, ὅπερ εἶναι σφάλμα οὐχὶ ἐνσυνειδητὸν, διότι ἀκολουθεῖ ἡ ὀρθὴ χρονολογία τῆς ἀνόδου εἰς τὸν μητρ. θρόνον.

πάκτου και Ἐρμῆς καὶ τῷ 1703 Ἀθηνῶν. (Μελετίου Ἐκκλ. Ἱστορία τόμ Α'. πρόλογος Ὁ βίος αὐτοῦ). Ὁ ἐξ Ἰωαννίνων (Σάββα Νεοελληνική Φιλολογία καὶ Βρεττοῦ Α. 221). Ἐτάφη ἐν Χάσκιοι. Σχεδιάσμα Παρανίκα σημείωσις, Ἰάκωβος ὁ β', (Le Quien Β'. σ. 178). Τῷ 1714, ἐφ' οὗ ἠκοδόμησε τὴν Ἑλληνικὴν Σχολὴν ὁ ἱεροδιδάσκαλος κῦρ Γρηγόριος.

Ζαχαρίας (1734),¹

Ἀνθιμος ὁ (ε'), τῷ 1741 διάδοχος αὐτοῦ, ὅστις τῇ 12 Ἰανουαρίου 1769 ἀπεβίωσε ἐν Λεβαδείᾳ καὶ τὸν διεδέχθη ὁ τέως Δρύστρας

Βαρθολομαῖος, περὶ οὗ ὄρα ἐπίμετρον Κ. Σταματιάδου καὶ «Σωτήρος» Β', 77. Πρὸς βασιλεύουσαν δι' ἐργασίας αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ μετέβη, ὅτε δὲ τὸ τρίτον ἐπανέκαμψε κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1776, ὠδήγησε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν διδάσκαλον κῦρ Ἀθανάσιον τὸν Κύπριον (Νικομηδείας), ὅστις ἐξεφώνει λόγους ἐπ' ἐκκλησίας καὶ ὅστις ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Βαρθολομαίου μεταβάντος εἰς Σαλαμίνα κατὰ τὸ 1779 πρὸς συνάντησιν τοῦ δραγομάνου Νικολάου Μαυρογένους ἀκολουθοῦντος τὸν ναύαρχον Χασάν Πασᾶν εἰς Πελοπόννησον, ἦν ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ ἔτους μετέβη εἰς τὴν πρωτεύουσαν πάλιν, ἀποθνήσκει δὲ τῇ 4 Νοεμβρίου 1781² καὶ διορίζεται ὁ πρόφην Πισιδείας

Βενέδικτος ὅστις τῷ Ἰουνίῳ τοῦ 1785 παντελεῖ καθαιρέσει ὑποβάλλεται ἐπὶ Γαβριὴλ Πατριάρχου καὶ ἐξορίζεται εἰς Ἄθω, ἐκλέγεται δὲ ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος τὸν Ἰούνιον ἐπινεμ. γ'. εὐφραδῆς καὶ γνώστης τῆς Ὀθωμανικῆς ὁ

Ἀθανάσιος (ὁ γ'). Οὗτος τῷ Ἰουνίῳ τοῦ 1787 ἐξορίζεται καὶ ἐπανερχεται ὁ Βενέδικτος, ὅστις τῷ 1794 ἐξώσθη καὶ διωρίσθη τῷ 1801 Βιδύνης μητροπολίτης. Εἶτα πάλιν ὁ Ἀθανάσιος ὁ γ'. (Κατὰ τὸ χρονικὸν πάλιν ὁ Βενέδικτος διωρίσθη Ἀθηνῶν, ὁ δὲ Ἀθανάσιος εἰς Ἄγ. Ὅρος ἐστάλη καὶ εἶτα πάλιν ἀνακαλεῖται διὰ Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς τῷ 1789). Σημείωσις. Ἐν τῷ «Σωτήρι» τίθενται οὕτω: Νεόφυτος 1767-1774, Γαβριὴλ 1774-1780. Ὁ Ἀθανάσιος ἀποθνήσκει μετὰ πένταμηνον ἀσθένειαν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1799 καὶ τὸν Ὀκτώβριον ἐκλέγεται ὁ

Γρηγόριος, ὅστις τῷ 1806-1807 ἦν συνοδικός. Ἐπίσης καὶ κατὰ τὸ 1818 (Λόγ. Ἐρμῆς 1818 περὶ σχολῆς ἄνδρου σιγίλλιον σ. 603) φέρεται. Οὗτος ἐκλέγεται τὸν Φεβρουάριον Χαλκηδόνας, ἀντ' αὐτοῦ δὲ διορίζεται ὁ πανοσιολογιώτατος μέγας ἀρχιδιάκονος τῆς Μ. Ἐκκλησίας κῦρ

Διονύσιος (β'), ἐκ Δημητσάνης ἀνεπιὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ ε'. καὶ ἀντ' αὐτοῦ, ἐκμετρήσαντος τὸ ζῆν, (ὄρα

¹ Πιθανωτέρα εἶναι ἡ χρονολογία 1784, διό καὶ ἔχει δίκαιον ὁ Μυστακίδης θέτων ἐρωτηματικόν.

² Χρυσ. Παπαδοπούλου, Ἐκκλησία Ἀθηνῶν σελ. 70-71.

ἐμὸν ὑπόμνημα) ἐκλέγεται ὁ θεοπρόβλητος πανιερώτατος μητροπολίτης Εὐθείου κῦρ

Γρηγόριος, [ὁ δ΄.] («Σωτήρος» τόμ. Β΄ σελ. 87) κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1827, ἀποθνήσκει δὲ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1828 καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐκλέγεται ὁ μητροπολίτης πρῶην Ἄρτης

Ἀνθιμος, (ὁ στ΄), ἐν τῷ ὑπομνήματι τοῦ ὁποίου ὑπογράφουσι τέσσαρες μόνον ἀρχιερεῖς, ὁ Ἐφέσου Μακάριος, ὁ Ἡρακλείας Ἰγνάτιος, ὁ Κυζίκου Ματθαῖος καὶ ὁ Νικομηδείας Πανάρετος.

Ὁ Νεόφυτος, τῷ 1833 πρῶην ἐπίσκοπος Ταλαντίου, περὶ οὗ ὄρα «Σωτήρος» Β΄ σελ. 88. Κωνσταντίνου Οἰκονόμου, Τὰ Σωζόμενα Ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα τόμ. Β΄ σελ. 33, 51, 168. Νεοελλ. Φιλολ. Βρετοῦ 96, 166, 167 καὶ 223. Γούδα παράλληλοι βίοι τ. Α΄ σ. 375-415. Σχεδιάσμα Παρανίκα σ. 102.

Μισαήλ, Περὶ οὗ ὄρα σχεδ. Παρανίκα σ. 162 γραπτὰς μου σημειώσεις καὶ «Σωτήρος» αὐτόθι.

ΑΙΓΙΝΗΣ

Θεόδωρος, 9΄ αἰῶνος κατὰ Schlumberger ἐκ μολυβδοβούλλου διατηρουμένου ἐν Ἀθήναις, Revue des E. G. τ. Β΄ σ. 248.

Νίμφων, (sic) γίνεται τῷ Ἰουνίῳ τοῦ ζ' αἰῶνος ἤτοι 1608, οὗ θανόντος ἐξελέγη κατὰ Νομικὴν Συναγωγὴν (τῷ 1619 ἔζη, ὄρα Μνημεῖα Ἱστορίας Ἀθηναίων Καμπούρογλου¹ σελ. 330) τῷ 1627 ὁ

Νεόφυτος, καὶ τῷ 1628 ὁ

Δωρόθεος, «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» Θ΄. 176.

Δωρόθεος, τῷ ἀχνα' κατ' Ὀκτώβριον παραιτεῖται, ἀντ' αὐτοῦ ἐκλέγεται κατὰ Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους (1651) ὁ

Μελέτιος,

Καλλίνικος, ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 95 χειρογράφῳ τεύχει τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν τῷ 1693

Ἀμβρόσιος, οὗ τῷ 1813 ἀποθανόντος ἐξελέγη κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ δευτερεύων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας

Γερασίμος, Ἡ ἐκλογή ἐγένετο ἐν τῷ ναύσκῳ τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοῦ κατὰ τὸν Κουρούτσεμε. Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ δὲ τοῦ Γερασίμου προήχθη καὶ ἡ τέως ἀρχιεπισκοπὴ Αἰγίνης († Ὑδρας καὶ Πόρου) εἰς μητρόπολιν. (Ὅρα ἡμετέρας Ἱστορικὰς σελίδας περὶ Κουρούτσεμε σ. 74). Ἡ πρᾶξις δὲν ἀναφέρεται παρὰ τῷ κ. Γεδεῶν εἰς Π(ατριαρχικούς) Π(ίνακας).

¹ Τόμ. Α΄, ὁ πρῶην Αἰγίνης Ν ή φ ω ν.

ΑΙΝΟΥ¹

Δανιήλ, 1620. Ὑπογράφει ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως (Legrand, B. Hell. τόμ. IV σελ. 341 καὶ 343), ὑπογράφει δὲ καὶ ὡς πρῶην Αἴνου κατὰ τὸ 1624 (αὐτόθι, σελ. 348).

Ἰγνάτιος, 1624 αὐτόθι σελ. 346.

Παρθένιος, (Ν. Σ) παραιτεῖται καὶ ἀντ' αὐτοῦ κατὰ Μάρτιον τοῦ ,αχνβ' ὁ **Νικηφόρος**, (Ν. Σ) οὐ παραιτησαμένου κατὰ Νοέμβριον τοῦ ,αχνε' (1655), γίνεται ὁ

Μακάριος, (Ν. Σ)

Φιλάρετος² 1774 (Βυζαντινὰ Χρονικὰ Κεραμέως, 277).

ΑΛΜΥΡΟΥ

Ἐάν εἰς ἡ δύο Ἀρμυροὶ ὄρα Γιαννοπούλου ἐν Β. C. Η. 1899 σ. 416.

Ονήσιμος.

Ζώσιμος.

Σωφρόνιος, 1636 θεοφ. ἐπίσκοπος

Νεόφυτος, 1665

Ἀνθιμος, Α. 1721

Νικηφόρος, 1755

Ἰερόθεος, 1782-1802 ὄρα Ζητουνίου

Ἀνθιμος, ὁ β'. 1892.

ΑΜΑΣΣΙΑΣ

Ἐπίσκοπος καὶ ἑξαρχος παντὸς Εὐξείνου Πόντου.

ΑΠΟ ΧΡΙΣΤΟΥ

Νικήτιος, Τοῦτον ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων «ὡς ἀγγελικὸν τοὺς τρόπους καὶ τὸν βίον» κατέστησεν ἐπίσκοπον

Φαίδιμος, 235

Ἀθηνόδορος, 270

Βασιλεύς, 314-320

Εὐτυχιανὸς ἢ Εὐτύχιος, 325

Βασίλειος, 347-354

Εὐλάλιος, 360

Μάρκελλος, 378

Ἀστέριος, 399-401

Παλλάδιος, 431

Στέλευκος, 451

¹ Περὶ καὶ Σάρδεων Γερμανὸν ἐν «Θρηκτικῶν» τόμ. 6.

² Ν. Κ. 1 Ἰουν. 1891.

- Μελέτιος** | ἅγιοι, ὧν ἡ μνήμη τῇ 5 Ἀπριλίου, 515-553.
Σέλευκος |
Στέφανος, ἐν τῇ Ε΄ Οἰκονμ. συνόδῳ 553.
Ἰωάννης, 680-692
Θεόδωρος, 692
Δανιήλ, 783
Ἀστέριος, 783
Θεοφύλακτος, 792
Νικηφόρος, 869
Στέφανος, 925
 * **Θεόδωρος**, πρόεδρος καὶ μητροπολίτης Ἀμασείας 1-1α΄ αἰῶνος Revue
 Archeolog. 1905 σ. 325.
Μιχαήλ, 1167 (εἰτα Ἀγκύρας)
Νικήτας, 1168
Δέων ἢ Δεόντιος, 1168-1177
Στέφανος, 1193-1197
Κάλλιστος, 1317
Μιχαήλ, 1370
Ἰωσήφ, 1384
Ἰωάσαφ, 1434-1439
Δανιήλ, 1450
Σαββάτιος, 1546
Γεννάδιος, 1561
Ἰωάσαφ, 1572-1578
Ἄνθιμος, 1590
Γρηγόριος, 1623
Μελέτιος, 1624-1626
Ζαχαρίας, 1626-1633
Μελέτιος, 1635
Ἰεζεκιήλ, 1635-1641
Ἀρσένιος, 1644
Παρθένιος, 1645
Κύριλλος, (Ἀμασείας καὶ Καφᾶ) 1651
Κοσμάς, 1652
Γεράσιμος, 1656
Κοσμάς, 1667-1668
Γεράσιμος, 1668
Ἰωάσαφ, 1668-1671
Γεράσιμος, 1672
Διονύσιος, 1717-1720

Ἀγαπητός, 1721

Γαβριήλ, (πρόην) εἶτα Ρασκοπρεσβέρης 1766

Διονύσιος, 1771 - 1780

Παῖσιος, 1780 - 1795

Νεόφυτος, (πρότερον Μ. πρωτοσύγκελλος) 1810 - 1826

Διονύσιος ὁ ἀπὸ Σηλυβρίας, 1826 - 1827

Νεόφυτος τὸ β' 1827

Μελέτιος (ὁ ἀπὸ Μ. πρωτοσυγκέλλου), 1828 - 1830

Διονύσιος, τὸ β' 1830 - 1835

Καλλίνικος ὁ ἀπὸ Λιδυμοτείχου, 1835 - 1847

Κύριλλος ὁ ἀπὸ Αἴνου, 1847 - 1855

Σωφρόνιος ὁ ἀπὸ Χίου, 1855 - 1863

Σωφρόνιος ὁ ἀπὸ Ἄρτης 1863 - 1887

Ἀνθίμος Ἀλεξούδης ὁ ἀπὸ Βελεγράδων, 1887¹.

ΑΜΥΚΛΩΝ²

Ἐγένετο τὸ κατωτέρω ἔγγραφον τῷ 1340 Νοέμβριον, πο-
ῆν Ἰωάννης ὁ 14^{ος}.

Περὶ Ἀμυκλῶν, ὡς ἐπαρχίας τοῦ Λακεδαιμονίας, τοῦ Νέων Πατρῶν
μέτιθι τὸ ἔγγραφον ὅπερ εὑρηται ἐν 216 σελ. τοῦ Α'. τόμου τοῦ Miklosich
καὶ ὅπου λέγεται «Τὸ Ἀμύκλειον», ἡ ἐπισκοπή, ἦν μὲν ἄνωθεν ἐξ ἀρχῆς
διαφέρον τῇ ἁγιωτάτῃ μητροπόλει Λακεδαιμονίας, τὰ πρῶτα μὲν ἐνοριακὸν
αὐτῆς δίκαιον εἰς ἐπισκοπὴν ἔτι τελοῦσης τῆς τοιαύτης μητροπόλεως ὑπὸ τὴν
τῆς Κορίνθου. Ἐπειτα ἐξ ὅτου τῷ τῆς μητροπόλεως ἐτιμήθη σεμνώματι εἰς
ἐπισκοπὴν καὶ αὐτὸ ἀποκατέστη. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅτε ἀπὸ ἀρχιεπισκοπῆς αἱ
Παλαιαὶ Πάτραι εἰς μητρόπολιν προεβιβάσθησαν, καὶ ἔσχον ὑφ' ἑαυτὴν
ἐπισκοπὰς τῆς Κορίνθου ἄλλας καὶ τὴν Λακεδαίμονος ὑποτεθεῖσα τῇ τῶν
Παλαιῶν Πατρῶν, πάλιν συνοδικῶς ἔγγράφῳ κρίσει ἀφαιρεθεῖσα τῷ τῆς
Λακεδαιμονίας προσετέθη.

Ἐπειδὴ δὲ πάλιν ἐπὶ τοῦ πρὸ τοῦ ἡμῶν ἀοιδίμου Πατριάρχου τοῦ κῦρ
Ἡσαΐου ἰσχυρῶς ἐπιλαβέσθαι τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης τὴν τῶν Παλαιῶν
Πατρῶν, ἅτε τῆς Λακεδαίμονος χηρευούσης ἐφ' ᾧ καὶ γράμμα συνοδικὸν καὶ
σεπτὸν χρυσόβουλλον ἐξεδόθη.

Ὁ νῦν ἱερώτατος μητροπολίτης Λακεδαιμονίας καὶ ὑπέρτιμος ἐν ἀγίῳ
πνεύματι ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς τῆς ἡμῶν μετριότητος κῦρ.
Νεῖλος, οὐδαμῶς ἔκρινε δέον περιδεῖν τὴν λαχοῦσαν αὐτὸν ἐπὶ τῇ οἰκείᾳ

¹ Ν. Κ. 27 Ἰανουαρίου 1892.

² Γερ. Ἰ. Κοιτιδάκης: Ἀμυκλῶν καὶ Τριπολιτοῦς. Ἐν Θρησκ. καὶ Χριστ.
Ἐγκυκλ. τόμ. Α σελ. 924 ἐξ.

ταύτη ἐπισκοπῇ ἀδικουμένην, ἀναγνωσθέντων πάντων τῶν ἐξ ἑκατέρων μερῶν ἐγγράφων ἐδικαίωσεν καὶ πάλιν ἐπανελθεῖν τῇ μητροπόλει Λακεδαιμονίας καὶ ὑποκεισθαι αὐτῇ ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπασίτως εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα καὶ διηνεκῇ χρόνον, κατὰ τε τὴν περίληψιν τῶν προσόντων αὐτῇ ἐγγράφων δικαιωμάτων ἐξ ὧν ἀριθμητώτατα, ἀναφαινεται οἰκείαν ταύτης εἶναι ἐπισκοπὴν, ὡς καὶ τὴν τῆς Πίσσης καὶ τὴν τῶν Ἐξερῶν.

Ἰωάννης, Πατριάρχης Οἰκομενικός † νοεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος θ'

Ἄμυκλῶν, Notitia Parthey 10, 581 καὶ 13, 432, ἀντὶ Λακεδαιμονίας ἦν ἐπισκοπὴ ταῖς Πάτραις τῆς Πελοποννήσου.

Περὶ Ἄμυκλῶν καὶ ναῶν ἐν αὐτοῖς ἀρχαίων ὄρα Ραγκαβῆ, Ἱστορία τῆς καλλιτεχνίας. Ἐπίσης τὰ ἐν Κουρούτσεσμε.

Κύριλλος, Ἄμυκλῶν φεύγει τῷ 1771 κατὰ τὴν εἰς Πελοπόννησον εἰσβολὴν τῶν Ἀλβανῶν σὺν τῷ Π. Πατρῶν Παρθενίῳ, Κορίνθου Μακαρίῳ καὶ Χριστιανουπόλεως Δανιὴλ εἰς Ζάκυνθον (Σάθα, Τουρκοκρατουμένη Ἑλλάς σ. 499, Οἰκονόμου, τὰ Σωζόμενα σελ. 417 ἐν σημειώσει).

Νικηφόρος, Τῷ 1798 (ἐν οἰγυλλίῳ περὶ Μονῆς ἐν ἐπαρχίᾳ Βρεσθένης Λακεδαιμονίας). Τούτου ὁ ἱεροδιάκονος Ἰωσήφ ὁ ἐκ Τριπολιτζᾶς τῷ 1804 ἐξέδοτο τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἁγ. Δημητρίου τοῦ Νέου (Βρετοῦ Α' 147 ὄρα).

Παρθένιος, ὁ ἀπὸ Ἄμυκλείου δεθείς ἀνήχθη διαταγῇ τοῦ Ταγιάρογλου σατραπικοῦ τῆς Δαμασκοῦ ἐξ Ἱεροσολύμων εἰς Δαμασκὸν ἕνεκα τοῦ ζητήματος τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ὃν οἱ Ἀρμένιοι κατέσχον ἐπὶ Παῖσιον Πατριάρχου Ἱεροσολύμων. Τότε ἐστάλη εἰς Ἀδριανούπολιν ὁ Δημητρίζανιτης Διονύσιος, περὶ οὗ ὄρα τὰ ἐν Δημητσάνῃ (Ἱστορία τῆς Ἁγίας Πόλεως σ. φιβ').

ΑΝΑΡΟΥ'

Ὅρα Hopf.

Σαμουήλ, ἐν τῇ κατὰ Φωτίου συνόδῳ τῷ 869 (Mansi, Conciliorum Coll. τόμ. 16 σελ. 37 - 195).

Ἄτων, μολυβδόβουλλον, ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ Schlumberger, Revue des études grecques σελ. 251 ἐπίσκοπος.

Ἀρσένιος, τῷ 1575, Turcogr. 507.

Γαβριήλ, 1593. «Ἑλλην. Φιλ. Σύλλογος» 17. «Μαυροκορδάτειος βιβλ.» 75.

Βενιαμίν, (N. Σ. 284^a) Τῷ 1612. (Ἰουλίῳ Ἰρη) ὅστις τῷ Ἰερκ' ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ

¹ Γ'. ὁ Ἄμυκλείου, ἔχει τὸ κείμενον.

² Περὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Ἄνδρου καὶ ἐπισκόπων αὐτῆς ἴδε Δ. Πασχάλην ἐν περιοδικῷ «Θεολογία». Τόμ. δ' καὶ ε' (1926 - 27).

³ Ἡ ἐντὸς τῆς παρενθέσεως σημείωσις εὑρίσκεται ἐν ἰδιαιτέρῳ δελτίῳ.

Νεοφύτου, τοῦ Σκύρου, ἀνθ' οὗ πάλιν μετ' ὀλίγον ἀναλαμβάνει τὸν θρόνον ὁ τέως τοιοῦτος Βενιαμίν, ὅστις ἀθωοῦται καὶ καθαιρεῖται ὁ νῦν ἄνδρου (πρόην Σκύρου) Νεόφυτος.

Γρηγόριος, (Ν. Σ) καθαιρεῖται ἐπὶ Κυρίλλου τῷ 1626, διότι καὶ «ἔπασχε λώβην τὴν ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ ἱερὰν κόσον καλουμένην. (Σάθα, Μ. Βιβλιοθ. Γ' σ. 565), καὶ γίνεται ὁ

Μακάριος¹, (Ν. Σ) ὅστις καθαιρεῖται τῇ 13 Μαρτίου τοῦ 1630 ἰνδ. ιγ' καὶ διορίζεται ὁ

Κυρίλλος, (Ν. Σ) «ὑπερορίου δ' ἀπὸ διειτίας ὄντος καὶ καθαιρεθέντος» ἐγένετο κατὰ Φεβρουάριον τοῦ , αχρβ' ὁ

Αὔξέντιος, ὅστις καθαιρέσει ὑποβάλλεται τῷ 1666.

Ἀρσένιος, Τῷ 1641 (Π. Κ. 333).

Ἰακώβος, Τῷ 1668 ἐπὶ Μεθοδίου. (Ἦρα Σινᾶ ἔγγραφα σ. 64), καὶ τῷ 1690; (καὶ ὑπάρχει κῶδιξ ὑπ' αὐτοῦ γραφεῖς, νόμιμον «ἐτοῦτος τὸ νομιμον ὑπάρχει καμοῦ τοῦ ταπεινοῦ ἀρχιεπισκόπου ἄνδρου Ἰακώβου καὶ ὁποιος τὸ... νὰ ἔχη τὰς ἀράς τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων Πατέρων....

Γεράσιμος δ β', ὁ Πατριάρχης, προεδρικῶς.

Μελέντιος, Τῷ 1745 ἀφύκτω διαταγῇ τῆς κραταιᾶς βασιλείας ἐξεώσθη καὶ διωρίσθη τῷ Μαΐῳ ἀντ' αὐτοῦ ὁ μέγας πρωτοσύγκελλος

Γεράσιμος.

Διονύσιος, Τῷ 1750 ἰνδ. ιγ' ἐπὶ Κυρίλλου ἀποθνήσκει, διαδέχεται αὐτὸν ὁ ὀσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις

Νεόφυτος, ὅστις ἀποθνήσκει τῷ 1758 καὶ τῷ Σεπτεμβρίῳ ἐκλέγεται ἐπὶ Σεραφεῖμ, ἐν τῷ ναῶ τοῦ μεγάλου Ρεύματος, ὁ ὀσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις

Φιλόθεος, Ἐπὶ Σωφρονίου ἀπέθανε ὁ

Ἰωάσαφ, καὶ διωρίσθη ὁ ἐν ἱερομονάχοις

Διονύσιος (Καίρης), τῷ , αψοσ'. Οὗτος ἀποθνήσκει καὶ τῷ 1799 τὸν Αὔγουστον καὶ ἐκλέγεται ἐν τῷ ναῶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Κορούτσεσμε ὁ ὀσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κῆρ

Παγκράτιος, οὗτος ἀποθνήσκει τῇ 30 Αὔγουστου 1810 καὶ τὸν Σεπτέμβριον ἐκλέγεται ὁ μέγας ἀρχιδιάκονος τοῦ Πατρ. Οἰκ. θρόνου,

Διονύσιος, ὅστις ἀποθνήσκει τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1835 εἶτα:

Σωφρόνιος, (ὁ) Ρεματούσης.

Σεραφεῖμ, τῷ 1837 διωρίσθη ἦν πρότερον Σμύρνης ἐκπεσῶν τοῦ θρόνου τῷ 1833 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα διωρίσθη ἄνδρου τῷ 1837 ὅπου καὶ ἐτελεύτησε τῷ 1842 (Οἰκονόμου: Σωζόμενα Φιλ. σ. 347 ἐν σημειώσει).

¹ Ἐν δεατίῳ, προφανῶς ἀνεπεξεργάστῳ, ὑπάρχει ἡ ἐξῆς σημείωσις: Μακάριος τῷ Δεκεμβρίῳ 1636 καὶ οὗτος καθαιρεῖται καὶ γίνεται ὁ Κυρίλλος. (Ἦρα σελ. Νομ. Συν: 309 β. τῷ 1639 (:)